

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1899

Ny följd * II årg.

Häft. 9

DAGNY

TIDSKRIFT FÖR
SOCIALA OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

ORGAN FÖR

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET,
FÖRENINGEN FÖR VÄLGÖRENHETENS ORDNANDE
OCH FÖRENINGEN HANDARBETETS VÄNNER

REDAKTÖR: *LOTTEN DAHLGREN*

INNEHÅLL:

ANNA HÖJER: Den hvita slafhandeln.

SIGRID PENSON: En engelsk söndag.

V. SCHARP: Sakkunnig barnavård.

E-LF: »Skönhet för alla».

Kvinnans ställning inom postverket.

Litteratur: BGLL: Kneippkuren. — BGLL: Luft- och solbad samt kallvattenkur såsom hälsomedel. — S-D: Fru Brahe till Erichsholm af Birger Mörner. — L. D.: Skuggsidor ur lifvet af Kajsa. — L. D.: En modern historia af Victor Hugo Wickström.

Föreningsmeddelanden.

Från skilda håll.

Insänt.

SVECIA

Solidt, tidsenligt Lifförsäkringsbolag.
Ömsesidighetsprincip. — Svensk dödlighet.
Kvinnliga agenter och inspektörer antagas.

Kontor: Regeringsgatan 3.

SVECIA

Största lager af

Duktyger,

Lakans- och Örngåttslärfter,
Handdukar, Hollands, Madapolam,
Piqué, Broderier & Spetsar.

Specialité: **Damutstyrslar,**
hvilka förfärdigas å egen Syateljier och levereras fullt färdiga, märkta
och tvättade.

Egen Tvätt- och Strykinrättning jemte Ångmangel.

K. M. LUNDBERG,
Stureplan.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn,

OBS! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.
Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

➔ Allt arbete utföres noggrannt och af bästa material. ➔
Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. GUST. PETTERSSON,
52 Drottninggatan 52.

**Å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå,
Stockholm, 54 Drottninggatan,**

finnas anmälda kvinnliga arbetssökande såsom: lektionsgifvare i olika ämnen, svenska och utländska lärarinnor för hem och skolor, kontors- och skrifbiträden, bonner, husföreståndarinnor, sällskap och biträden i hem, föreläserskor, gymnaster, sjuksköterskor m. fl.

Sjuksköterskor

med goda betyg öfver genomgångna lärokurser och utöfvad praktisk verksamhet finnas anmälda å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, 54 Drottninggatan, 1 tr. — Allm. Tel. 48 16. Riks Tel. 27 62.

Nu

är rätta tiden att börja med de af hrr läkare mycket förordade

**D:r Lahmanns
ähta**

Reform-Bomullsunderkläder

för Herrar, Damer och Barn.

➔ Priskuranter och kvalitetsprover sändas på begäran.

Se Helsevännens Flygskrifter N:o 25:

»Våra underkläder.»

S. Berendt J:or & C:o

24 Drottninggatan 24.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten infutna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny **placering** af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att inteckningarne blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Fredrika-Bremer-Förbundets

Jurist

lämnar åt kvinnor råd och upplysningar i
juridiska och ekonomiska angelägenheter.

Träffas å förbundets byrå

54 Drottninggatan, 1 tr.

Onsdagar kl. $\frac{1}{2}$ 11—11 f. m.

Aug. Magnusson

46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48

STOCKHOLM.

(Etablerad 1860.)

Största lager i Norden

af

Kulörta och Svarta Klädningstyger
i **Siden** och **Ylle**,
Bomullsvvaror, **Kapptyger** och **Schalar**.

Afdelningen

för å egen fabrik confectionerade artiklar, in-
rättad efter utländskt mönster, erbjuder ett
storartadt urval af **färdiggjorda**

Promenad- och Sällskapsklädningar,

Bluslif och Kjolar,

*Res-, Rid-, Velociped- o. Gymnastikdräk-
ter, Morgonrockar och Underkjolar m. m.*

Allt efter senaste modeller.

Riks-Telefon 6 26.
Allm. Telefon 28 67.

**Profver på begäran
kostnadsfritt.**

Riks-Telefon 6 26
Allm. Telefon 28 67.

Den hvita slafhandeln,

The National Vigilance Association och kongressen i London

den 21—23 juni 1899.

Där det mesta lif är, där är segern.

Johannes von Müller.

»Alla äro fällda. Regnier är dömd till 3, Roger till 2 års, Parent till 22, Landre, Perpéte och Andronnet till 18, Mayer till 10 månaders fängelse; 5 andra dömda till straffarbete på olika tid». Så lydde det telegram, som den belgiske advokaten mr Alexis Splingard den 15 dec. 1880 vid utgången ur Hotel de Ville i Brüssel, kunde afsända till sina medarbetare i England, sedan processen med människohandlarna var avslutad. Den första stora segern i striden mot »den hvita slafhandeln» var vunnen.

Denna seger hade föregåtts af ett helt års arbete. En okänd person hade i slutet af år 1879 i skymningen på en af Londons gator närmast sig en mr Dyer, medlem af kväkarnas samfund, hållit honom fast vid en rockknapp och sagt honom, att i Belgien i de värsta nästen funnos engelska unga kvinnor, som under förespegling om goda anställningar lockats från sina hem och nu instängda, bevakade och tvingade till ett lif i den djupaste förnedring förlorat allt hopp att någonsin återse hem och vänner. Mera behöfdes ej. Strax därefter började mr Alfred Dyer i sällskap med en vän, mr George Gillet, i Brüssel anställa en undersökning, som lade i dagen sanningen af hvad den okände sagt, och hvad som var ännu förfärgigare, att i dessa hus äfven funnos barn, flickor mellan 10 och 14 år, som stulits eller lockats med från landsbygden i England af människohandlarna och nu på det skändligaste behandlades.

Resultatet af undersökningen offentliggjordes efter hand i England uti vissa tidningar och väckte förfäran och indignation, men också opposition och, så väl i England som i Belgien, protester från myndigheterna, som förnekade uppgifternas sanning. Under hån och smädelser och utsatta för verklig lifsfara i de förbrytarnästen de genomransakade, höllo dock de bägge modiga männen ut, och den

kommitté, som af öfverhuset tillsattes för att kontrollera deras uppgifter, fann att de i allt talat sannt. En belgisk juge d'instruction, M. Levy, tillställde genom inrikesministern på officiell väg mrs Josephine Butler en uppfordran att med ed bekräfta vissa uppgifter, särskildt rörande barnprostitutionen i Belgien, som hon i maj 1880 offentliggjort, och hon aflade ock inför magistraten i Liverpool under edlig förpliktelse uti november samma år sin berättelse, som blef öfversänd till borgmästaren i Brüssel. Utan mrs Butlers vetenskap offentliggjorde redaktören af tidningen National uppgifterna, hvilkas sanning ej kunde bestridas. Flere värdar i illa beryktade hus stängde dessa och flydde hals öfver hufvud. I parlamentet blef vederbörande minister interPELLERAD angående polisens delaktighet i brotten, och en kommission tillsattes för att undersöka huru därmed förhölle sig. Chefen för sedlighetspolisen M. Lenaers och hans närmaste man M. Schroeder befunnos vara så komprometterade, att de utan vidare afskedades; flere andra tjänstemän funno för godt att i tysthet försvinna, en och annan för att ej mer visa sig. *Den hvita slafhandeln fanns till, och dess tillvaro var till full evidens bevisad.*

Men Belgiens folk äro ej syndare framför alla andra, och de undersökningar, som blefvo följden af ofvan berörda händelser, lade i dagen, att denna handel bedrefs allestädes och fortgick framgent, om ock mera försiktigt. Och den fortgår den dag i dag. Genom notiser, som ej sällan förekomma i pressen, torde saken vara allom bekant; man vet blott ej, att denna affärsverksamhet är lika väl ordnad och lika energiskt och klokt bedrifven som hvilken annan som helst. Så väl inom som utom Europa finnas firmor — en del af dessa hafva på sin affärsverksamhet förvärfvat stora förmögenheter — och dessa hafva sina uteliggare och agenter, dels bofasta, dels resande fram och åter.

Agenten bedrifver i allmänhet saken så, att han närmar sig unga, anständiga kvinnor af fördelaktigt yttre, visar sig vänlig och intresserad och säger sig kunna skaffa dem goda platser, lätta, angenäma, väl aflönade, som sällskapsdamer, sångerskor, affärsbiträden o. s. v., och lofvar att förskottera alla resekostnader, som de vid tillfälle få återbetala. I öfrigt kan saken tillgå på olika sätt; vissa kommissionskontor och småbodas kunna ock fungera som mellanhänder. Om den unga flickan, oerfaren, lättrogen och mån om att förbättra sin ställning går in på agentens förslag, finner hon sig snart vid någon järnvägs- eller ångbåtsstation, därifrån hon tillsammans med andra han lyckats locka afsändes till utlandet. Fram-

kommen till destinationsorten föras offren till ett otuktshus, och man gör klart för dem hvad som fordras af dem. Då de förtviflade göra motstånd och ej vilja underkasta sig, framhålles att de äro skyldiga värden eller värdinnan en så och så stor summa penningar, d. v. s. den summa, som betalats till agenten vid leveransen för deras personer och resan. Priset växlar; exempelvis må nämnas, att en flock unga flickor, som 1890 från England via Rotterdam sändes till Buenos Ayres, där skulle säljas för 200 pund pr styck.

Denna skuld kan hon aldrig betala; hon underkastar sig hvad hon tror är oundvikligt; tager någon gång sitt eget lif, flyr, om hon vid ett lyckligt tillfälle lämnas obevakad, då hon ibland påträffas af människor, som förstå henne och förbarma sig öfver henne, eller upphinnes och återföres hon. I regeln vågar man ej länge behålla henne på samma ställe, hon säljes till något hus längre bort för den summa hon kostat och skickas så från hus till hus, från land till land, från världsdel till världsdel, släpande med sin gamla skuldbörda — så vidt ej, som ibland händer, köparen afböjer med ett: »ce colly pèse trop» — skuldsumman är för stor!

Den undersökning, som 1885 i London afslöts och som blottat afgrunder af brott, hade till omedelbar följd ett tillägg till strafflagen, *The Criminal Law Amendment Act*, som åsyftade att bättre skydda kvinnor och barn mot kopplare, människohandlare och förörare i allmänhet. Dels för att underhjälpa, att denna lag gjorde åsyftad verkan, ty lagen är utan understöd af laglydige medborgare mer eller mindre maktlös, dels för att komma till mötes det rop, som allmänt höjt sig, att något måtte göras mot det onda, stiftades samma år *The National Vigilance Association* (N. V. A.). Föreningen konstituerade sig den 22 aug. på ett stort möte uti St. James Hall under stor entusiasm, stora förhoppningar och varm tillslutning från vissa håll, under hån, smädelser och olycksprofetior från andra, som ej ansågo en förändring möjlig, kanske ej ens önskvärd.

Och sedan dess har uti 14 år *Vigilance Association* med hittills osedd energi, praktisk blick och okufligt mod på en mångfald af sätt arbetat för sitt syfte: att den oerfarna, den fattiga, den obeskryddade skall få gå sin väg fram, fredad och okränk. Dess hufvudprincip är: förekomma är bättre än bota (*prevention is better than cure*), dess drifkraft: kärleken till rättfärdigheten och till de olyckliga, dess aldrig sinande kraftkälla: tron att Guds rike skall komma och Hans vilja ske på jorden, som den sker i himmelen.

Personer af de mest olika samhällsställningar och religiösa och

politiska åskådningar arbeta där sida vid sida. Män som hertigen af Westminster, ärkebiskopen af Dublin, biskoparna af Brechin, Durham, Southwell m. fl., kardinal Manning på sin tid, högre militärer, parlamentsledamöter o. s. v. hafva hedrat sig själfva och sällskapet genom att ställa sig i dess led. Alla arbeta de för det stora målet att väcka och stärka det allmänna rättsmedvetandet och därigenom höja hela sitt folks moraliska nivå. Och de äro inga opraktiska drömmare, hvilket deras hela verksamhet under den gångna tiden nogsamman torde visa.

Föreningen arbetar på flere kommittéer, en lagkommitté, en litteraturkommitté, en organisationskommitté o. s. v. Den har med stor framgång arbetat på att få till stånd lagbestämmelser mot osedlighet i skrift och bild. En bill (motion) har genom dess försorg utarbetats i syfte att göra slut på handeln med en del osedlig litteratur, främst de smutspublikationer, som utbjudits på gator och torg. Sedan denna af parlamentet blef antagen, läser denna handel icke mer löna sig. Oanständiga bilder och fotografier, hvilka i midten af 80-talet förligen öfversvämmade såväl London som landsorten, kunna nu endast med största svårighet erhållas. Oerhörda massor hafva förstörts, försäljarna stämts inför rätta och dömts till fängelse eller böter samt förlust af lagret. Det torde ej längre vara så lockande att till födkrok välja en affärgren, vorden så prekär. Den akt mot osedliga annonser, som trädde i kraft år 1890, är tillkommen genom ihärdigt arbete af N. V. A:s lagkommitté. Man tänke sig, huru stor betydelse ofvannämnda reformer måste hafva i preventiv riktning; huru mången har ej tagit obotlig skada, om ej rent af gått under, genom dåliga inflytelser af denna art!

Genom sin sekreterare mr W. Alex. Coote, här bekant genom det föredrag han den 10 sistlidne april höll i K. F. U. M:s hörsal, har föreningen vid flere tillfällen beifrat vissa anstötligheter, som förekommit på Londons Music-halls (närmast svarande mot våra varietéer). Då föreställningar gjorda hos direktörerna — N. V. A. börjar i regeln sitt arbete privat, i tron på det goda, som finnes hos hvarje människa, och lyckas på denna väg icke sällan — icke visade sig hafva åsyftad verkan, vände sig mr Coote till grefskapsrådets Licensing Committee och lyckades genomdrifva, att förnyadt tillståndsbevis för förevisningarnas fortsättande icke meddelades, med mindre än att de öfverklagade numren strökes från programmet. Sällskapet ställer sig med afseende på dylika nöjen icke på prohibitiv ståndpunkt lika litet som det skulle önska att genom införandet af censur in-

skränka tryckfriheten: det fordrar blott att då en på en gång uppläst och rättfärdig opinion reagerar mot ett missbruk, detta skall kunna afskaffas.

I sammanhang härmed må nämnas, att det med understöd af skolrådet i London och i principiell öfverensstämmelse med lagen angående barns arbete i fabriker lyckats föreningen att få genom lag fastslaget, att barn under 7 år ej få användas vid teatern och barn mellan 7 och 10 endast efter föregången ansökan för hvarje enskildt fall och då endast med en hel del inskränknings- och garantier.

Delvis genom medverkan af N. V. A. har tillkommit en punkt i den nya fattigvårdslagen af år 1889, som gifver myndigheterna rätt att genom att ställa under förmyndare skydda de barn, hvilka till följd af föräldrarnas försumlighet, oordentliga lif eller af annan orsak uppfostrats på allmän bekostnad. Denna bestämmelse har vidtagits, emedan erfarenheten visat, att dåliga föräldrar, då barnen nått den ålder, att de lämnat uppfostringsanstalten och äro i stånd att tillföra sina föräldrar någon inkomst, brukat sin myndighet till barnens fördärf. N. V. A. anser och arbetar för att detta skydd skall utsträckas äfven till dem som gått ut från Industrial Schools. Det synes oss, som hade vi här något att lära. Hvem af oss, som lyckats rycka undan ett barn från ett dåligt hem, bäfvar ej för den dag, då vår skyddsling skall lämna fosterhemmet, och målsmansskapet åter läggas uti ovärdiga händer!

I öfrigt står föreningen med alla sina resurser — bland hvilka äfven må nämnas dess sjukhus och skyddshem — genom sin byrå, 267 Strand, alla de kvinnor eller unga flickor till tjänst, som där begära råd eller hjälp. En tjänarinna, som fått plats på ett dåligt ställe, nödgats lämna den och ej får ut sina effekter eller innestående penningar, anmäler förhållandet. Dessa fall hafva förut varit mycket svåra att komma till rätta med, men det har kommit derhän, att när N. V. A. reklamerar för någon sin skyddsling genom sin sekreterare mr Coote, hvilkens skarpsinne, oräddhet, okufliga energi och rikedom på utvägar endast kunna jämföras med hans ömsinnet mot de förorättade, fallna och förlorade, vederbörande finner det med sin fördel mest förenligt att ju förr ju hällre återställa det begärda.

Ofta hafva till byrån kommit flickor, som blifvit förförda under äktenskapslöfte af någon man, som efteråt nekat fullborda äktenskapet på den grund, att han redan vore gift. För att utröna hvad som efter gällande lag i sådana fall kunde vinnas, stämdes en sådan man inför rätta och blef dömd till 18 månaders straffarbete. En mängd

af sedlighetsbrott med barn under 13 år hafva dragits inför domstol, därvid somliga af förbrytarna blifvit straffade, andra åter hafva slingrat sig undan. Emellertid torde därigenom, att sådana brott upprepade gånger blifvit lagförda och straffade, den allmänna opinionen hafva blifvit mera upplyst angående skyldigheten att skydda de värnlösa.

Byrån för en lista på alla platsanskaffningskontor, som bevisat sig vara tillförlitliga och kunna rekommenderas, en lista, som oupphörligen revideras, fullständigas och omtryckes för att gratis utdelas i så vida kretsar som möjligt. Kontoren besökas allt emellanåt och föreståndarna interviewas, hvarvid icke sällan vinnas upplysningar af stort värde. Detta arbete är så mycket nödvändigare, som det finnes godt om platsanskaffningsbyråer, som arbeta kopplarna i händer och gå deras ärenden. Alla upplysningar som å sällskapets Office begäras, t. ex. angående uppgifters tillförlitlighet, säkerheten med afseende å en erbjuden plats eller dylikt, anskaffas med den största samvetsgrannhet på otroligt kort tid. Hvem kan säga huru mångens ofärd som endast på detta sätt blifvit förebyggd! Vi sade på otroligt kort tid och se här ett exempel: J. W. hade fått plats i Håvre. Hennes mor blef orolig, då dottern ej enligt löfte skref hem. Hon gjorde förfrågan på byrån, och 12 timmar derefter hade man sparat flickan till en känd music-hall i Håvre. Genom en på platsen boende dam blef hon uttagen och hemsänd.

För att hjälpa de unga kvinnor, som trots allt dock kommit att lämna sitt land och äro utsatta för allehanda faror, har N. V. A. på alla de båtar, som gå öfver till kontinenten och på hundratals andra, låtit en varning, affattad på flere språk, uppslås på väggarna i salonger och hytter. Denna hänvisar till ett litet häfte, som finns att få hos städerskorna, uti hvilket finnes en »vänlig varning till unga kvinnor som lämna sitt eget land» på engelska, franska, tyska och holländska, en förteckning på namn och adresser på inemot 200 pålitliga personer inom och utom Europa, till hvilka de vid behof närmast kunna hänvända sig, och den upplysningen att ett bref, ställt till 267 Strand, London, om också ofrankeradt, genast påaktas.

Och all denna hjälp står utan något som helst afseende på religion, nationalitet eller öfriga förhållanden och utan ersättning till hvarje nödställds fulla disposition. Ett ryskt teatersällskap, uti hvilket det fanns 52 kvinnor, bland hvilka 40 korister, hade i London engagerats vid ett teaterföretag, som emellertid gick omkull, lämnande alla dessa på bar backe uti ett främmande land, hvars språk

de flesta ej ens förstodo. Då deras belägenhet var i hög grad farlig, att ej säga förtviflad, tog N. V. A. dem om hand, herbergerade och underhöll dem, tills allt var ordnad för deras hemresa, och sände dem sedan under ryska ambassadörens liffiga tacksamhetsbetygelser på föreningens bekostnad, då medel ej funnos tillgängliga på vederbörande konsulat, välbehållna hem till deras land igen — en affär som gick lös på 500 pund.

Vigilance Associations principer och sträfvanden hafva vunnit anklang i hela riket och lokalkommittéer blifvit bildade snart sagdt öfver allt. Äfven i utlandet hafva dess idéer slagit rot och liknande sällskap bildats i Frankrike, Belgien och Holland, de sista af så mycken lifaktighet och så stort inflytande, att värdarna i osedliga hus, ehuru utan framgång, hos polisen begärt skydd för sitt näringsfång. Polisen har i allmänhet varit till mycken hjälp, oftast visat tillmötesgående, i många fall stort nit.

Svårigheterna i arbetet äro, som man lätt kan tänka sig, stora och många: de ungas oförstånd, oerfarenhet och själfrådighet, de äldres lastbarhet, list och hänsynslöshet, svårigheten så väl att få reda på sanningen som att få lagen tillämpad, motståndet från den organiserade egennyttnen och icke minst från fördomen. Detta gäller i eminent mening den fråga, för hvilkens lösning N. V. A. genom den i år i London tillämnade kongressen tänker slå sitt stora slag. Vi mena den »hvita slafhandeln», som hittills trotsat alla bemödanden och alltjämt fortgår till tusentals oskyldiga människors fördärf. Och intet land går fritt, alla bidraga med sin kontingent till det stora mäniskooffret. Mr Coote nämnde här, att bland dem, som sökt hjälp på N. V. A:s kontor, aldrig funnits *en svenska*. Hvarför? Misstänkta individer visa sig också här, maskerade annonser förekomma äfven i våra tidningar, men exporten går österut eller till Danmark och Tyskland, icke till England. Saken berör oss, så väl som andra, om ock de stora kulturländerna i detta som i allt annat röra sig med större förhållanden. I syfte att vinna sammanslutning till internationellt samarbete var det som N. V. A:s sekreterare nyligen gjort Sverige ett besök. Frågan är aktuell i de stora kulturländerna. L'Union internationale du droit pénal, som i September sammanträder i Buda-Pest, har uppställt den på programmet och kommer att behandla den vid detta tillfälle. Utan en på internationell öfverenskommelse grundad lagstiftning kan i stort sedt intet uträttas, då de professionella skurkarna äro så hemmastadda uti lagens alla kryphål i hvarje land, att de i allmänhet veta skydda sig för efterräk-

ningar. Ett brott börjas i ett land, fortsättes i ett annat och fullbordas i ett tredje, utan att någonstädes kunna påtalas.

Mr Coote hade, innan han kom hit, förberedt saken i Tyskland, Frankrike, Österrike, Belgien, Schweiz och Holland och reste häriifrån med ett rekommendationsbref från Salisbury till ryska kejsarinnan. Tyske kejsaren, som är mr Coote mycket bevågen och som skänkt honom en briljanterad nål — engelsmän få som bekant i regeln ej bära utländska ordnar — som ett tecken till erkänsla för tjänster bevisade unga kvinnor från Tyskland, och hans gemål äro varmt intresserade och hafva lofvat att sända 20 delegerade af hvilka, i fall England låter officiellt representera sig, en officiell. Föreningen inbjuder till kongressen, som skall äga rum d. 21—23 juni, från hvarje land i Europa 20 delegerade, som i London fullständigt blifva N. V. A:s gäster en vecka, då trenne dagar ägnas åt kongressen, den öfriga tiden åt att se världsstadens sevärdheter uti filantropiskt, socialt eller andra afseenden. Hvarje nationalkommitté får sig tilldelad särskild tid för uppläsande af tvänne föredrag, som besvara två frågor, som kunna stiliseras ungefär så: »Hvad erfarenhet har ni från edert land af den hvita slafhandeln?» och »Hvad göres hos eder för att höja såväl mannen som kvinnan i sedligt afseende?» Från hvarje kommitté begäres ett »uttalande af dess åsikt om bästa sättet att komma till rätta med den hvita slafhandeln», och meningen är slutligen att bilda ett arbetsutskott, uti hvilket hvarje nation skall insätta två personer, som skall utarbete ett förslag till frågans lösning.

Mr Coote ställde till det fåtaliga auditorium, som infunnit sig för att åhöra hans föredrag, en allvarlig uppfordran att göra allt för att åstadkomma ett samarbete, en uppfordran, som utmynnade i en bön, att de som kunde, skulle personligen infinna sig, men att de, som vore förhindrade, skulle hjälpa till att sända dem, som hade »större hjärtan än portmonnäer». Och vi måste instämma i denna hans uppmaning. Ty vi kunna ej se annat än att det vore en stor lycka om ett antal personer kunde resa ut för att från kongressen och beröringen med National Vigilance Associations ledande krafter, bland hvilka torde finnas några bland Englands ädlaste söner och döttrar, hämta hem till fosterlandet något af den heliga elden, för väckande af mera allmänanda och större ansvarskänsla för det hela, för fostrandet af ett mera klart och mera finkänsligt rättsmedvetande och därigenom för höjandet af hela den allmänna sedliga nivån.

Anna Höjer.

En engelsk söndag.

Bref från England.

Om i *våra* öron »en engelsk söndag» ljuder som inbegreppet af allt puritanskt och strängt, så innebära i stället orden »en kontinental söndag» för den rättrogne engelsmannen föreställningen om en nästan hednisk karnevalsdag. Engelsmännen säga själfva, att det är deras stränga iakttagande af söndagens helgd, som gjort dem till den stora nation de nu äro, och visst är, att detta folk ej skulle stå ut med släpet vid Grottekvarnen, om ej hvar sjunde dag för dem vore en dag af fullkomlig hvila, ägnad åt högre och ideellare mål. Krafterna för denna rastlösa, jäktande kamp för existensen och för guldet, som i denna tillspetsade form ej förekommer annorstädes än här och i Nya världen och som aldrig lämnar sina offer ett ögonblicks hvila under de sex långa arbetsdagarne, uppehålls af hvilat på den sjunde dagen, »the day of rest.»

Hvilka åsikter man än må ha och huru enformig man i början än må finna en dylik söndag, så måste man likväl beundra den karaktersfasthet, hvarmed engelsmannen håller sig till sina principer vid denna dags helighållande. Förutom bevistandet af de två förnämsta gudstjänsterna, högmässa och aftonsång, som nästan ingen rättrogen någonsin försummar och hvarvid nattvarden begås minst en gång i månaden, deltaga de flesta såväl manliga som kvinnliga familjemedlemmarna aktivt i söndagsskoleundervisning, bibelklasser och dylikt en eller ett par timmar hvarje söndag.

Den största hänsyn tages vid alla arrangemanger till tjänstfolkets och de arbetande klassernas frihet. Häraf kommer det sig, att man i de flesta engelska familjer får en ganska knapp söndagsmiddag, serverad klockan ett på dagen i stället för klockan sju på kvällen och oftast bestående af kall stek och kalla puddingar, allt lagadt dagen förut. Kläderna får man borsta själf, och skodonen — dem får man blanka själf, om man händelsevis ej äger en sådan mängd omgångar däraf som engelsmännen, hvilka på lördagen låta borsta flere par på en gång för att ha att taga till på söndagen. Och att bjuda främmande denna dag -- hvem skulle väl ens drömma därom i England?

Samma hänsyn, som tages till tjänstfolket, utsträcker äfven till brefbärare, järnvägstjänstemän, omnibuskuskar m. fl., och svårigheten att få tag i ett tåg, en droska eller en omnibus på söndagen i England är världsbekant. Ingen post utdelas i London mellan lördag kväll och måndag morgon. Emellertid utdelas en

tidig post om söndagsmornarna i åtskilliga delar af landsorten, hvar-
emot likväl de flesta engelsmän högljudt protestera. Att få eller
afsända telegram medför rätt mycken svårighet och att få en
måltid utomhus ligger utom det möjligas område. Och att åka velo-
ciped, spela tennis, »ro på floden,» spela världslig musik o. dyl.
är faktiska omöjligheter för de högre klasserna. Äfven om deras
samveten — hvilket är tvifvelaktigt — tilläte dem dylika förströ-
elser på söndagen, vore detta slags sysselsättning på denna dag så
plebejisk, att ingen ville sätta sitt goda namn och rykte på spel
genom att — likt arbetsklassen — använda söndagen på det sättet.

Det är nämligen hufvudsakligen de bildade samhällsklasserna,
som iakttaga denna gammaltestamentliga stränghet i hvilodagens
helgd. Arbetsklasserna återigen ha emanciperat sig mot denna upp-
fattning, och söndagen är för dem fullt ut lika mycket en förströ-
elsedag som för deras likar »on the continent.» I toiletter, som i
färgprakt täfla med papegojornas skrud och som äro sammansatta
af siden, bomullssammet, spetsar och billiga plymer, åka fabriks-
flickorna ut på velociped med sina kavaljerer, och gatorna i arbe-
tarestadsdelarna genljuda af skämt och glam och lif söndagen igenom,
under det att affärskvarteren och de mera aristokratiska gatorna
ligga tomma och öde, påminnande om en öfvergifven stad i »den
fjärran Västern.»

Ännu ha ej engelsmännen velat öppna sina muséer om sönda-
garna till förmån för dessa millioner, som blott äga den enda dagen
till sitt förfogande, och många rörelser äro i gång för att söka
förmå de arbetande bröderna att fira hvilodagen i likhet med de
bättre lottade, men dessa försök lyckas ej. Det rent mänskliga
elementet hos dem, begäret att, äfven de, hafva en dag att ägna
åt lifvets solsida, glädjen, tager här ut sin rätt. Men vore om sön-
dagen krogarna stängda och muséerna i stället öppna, skulle mycket
förbättras, och många, många varmhjärtade engelsmän — och kanske
ännu flere engelskor — arbeta på att få denna reform genomförd,
och en gång skola de nog lyckas.

I intet land i världen göres så mycket i människovänligt syfte
som här, och i intet land i världen upppoffrar den enskilde så mycket
af sin tid, sitt arbete och sina penningar på att göra den fattiges
börda lättare. Och om än skuggorna äro mörka bland de djupa
lagren, sprides likväl mycket ljus af denna filantropiskt anlagda
bildade klass, och många idéer i och för mänsklighetens hjälp hafva
uppstått och kommit till mognad under den stilla, åt betraktelser
ägnade sjunde dagen.

Sigröd Pensön.

Sakkunnig barnavård.

(Inledningsföredrag vid diskussionen d. 20 apr. i Ateneum för flickor öfver »Behovet af teoretiskt och praktiskt utbildade barnavårdarinnor».)

Den diskussion, som för en tid sedan ägde rum öfver föreliggande ämne, inleddes med en sakrik utredning. Denna finnes f. n. tillgänglig i häftet 7 af tidskriften Dagny. I stället för att upprepa hvad som då uttalades, skall jag såsom inledning till aftnens öfverläggning endast i korthet söka framhålla en eller par synpunkter, som förekomma mig viktiga för klargörande af frågans verkliga innebörd.

Hur skola vi erhålla goda, d. v. s. sakkunniga barnavårdarinnor?

Under den nämnda diskussionen uttalades eller antydtes från många håll grundsatsen, att modern i första hand är den, som bör vårda sitt barn. Men sedan detta konstaterats, föreföll det, som om frågans räckvidd betydligt inskränkts och allt för mycket kom att röra sig om behovet af skolade barnjungfrur. Vore ämnets innebörd endast denna, så skulle svaret vara lätt gifvet. Det hela blefve då hufvudsakligen ett ekonomiskt spörsmål. Men vi skulle därvid begå ett allvarsamt misstag.

Ingen tjänare, om än aldrig så skolad, kan ersätta en mor. I den stora massan af hem är därjämte modern af nödvändigheten hänvisad att ensam vara sina barns vårdarinna. Alternativet barnfröken eller barnjungfru — eller sammanfattningen af båda — existerar blott för ett relativt fåtal mödrar — de bemedlade. Blott om vi fatta frågan i hela dess omfång, skola vi å ena sidan inse dess stora innebörd, å andra sidan utan synnerlig svårighet upptäcka hvori botemedlet ligger, om det nuvarande tillståndet är i flera hänseenden otillfredsställande. — Frågan, sådan jag skulle önska se den, kommer således att lyda: hur skola vi erhålla sakkunniga mödrar?

Alla torde vi kunna ena oss om följande sats såsom axiomatisk: hvarje mor bör äga så pass kännedom om de lagar, efter hvilka barn skola vårdas, att hon ej genom sin okunnighet skadar barnet i dess fysiska och andliga utveckling. Tillräckligt många skadliga inflytelser hota det späda barnet, utan att det skall behöfva befara sådana äfven från sin naturliga beskyddarinna. — Modern bör äga dessa kunskaper, om hon tillhör kvinnan af folket, emedan hon då själf måste vårda sitt barn, men hon bör ej sakna dem, därför att hon tillhör den ekonomiskt lyckligt lottade klass, som kan betala

för en vikarie. En sådan kan, det ligger i sakens natur, aldrig ersätta en mor. Denna måste under alla förhållanden öfvervaka sin ställföreträderska, måste därför själf vara hemma i hithörande ämnen. — De nödiga kunskaperna böra slutligen vara modern bi-brakta, då hon inträder i sitt ämbete af mor. Att genom själföf-värfvad erfarenhet ernå desamma blir att mer eller mindre låta bar-net betala dem — en metod som stundom blir dyrköpt — och mest för barnet. Dessutom blir hon på detta sätt aldrig fullärd, får ingen grund, inga principer för barnets vård — hon blir autodidakt i ordets dåliga betydelse. — Flertalet mödrar ha säkerligen mer än en gång känt sig böjda att beklaga sina bristande insikter i barna-vård. Och de ha säkerligen sällan ernått varaktig tröst genom inhämtandet af de växlande råd, som af äldre och erfarnare mödrar vid dylika tillfällen gifvits dem. Som bekant är det i allmänhet farligt, om icke orätt, att generalisera och utan begränsning tillämpa en enskild erfarenhet. I denna fara råka emellertid synnerligen lätt mödrar, som på nyss antydda vis »praktiskt» skapat sig en viss, blott allt för begränsad insikt i barnens vård. Ej under där-för om resultatet blir dåligt ibland.

De missuppfattningar och villfarelser angående i sig själfva enkla och alldagliga fakta, som genom århundraden, att ej säga årtusenden, hos oss utbildats på traditionens väg, äro än i dag öf-verraskande stora. De skola kräfva mycken tid och kraft att få utrotade, i synnerhet hos folket, men kanske ej stort mindre hos de i vanlig mening bildade. Ty i själfva verket är bildningsståndpunkten på detta område tämligen lika för de olika klasserna. Det kastar ett egendomligt ljus öfver vår beprisade höga kultur, att de moderna samhällena ännu så ytterst föga vaknat till medvetande om vikten af de kommande generationernas fysiska utveckling, då så mycket göres för den andliga. Man kan i sanning fråga sig hvilketdera från det allmännas synpunkt är viktigast: att hvarje kvinna har vissa kunskaper i t. ex. historia och rättstafning, eller att hon vet hur hon skall rätt fylla en mors kall. Nu synes man nästan antaga att denna förmåga är henne medfödd. Denna felräkning i uppskatt-ning af värden visar hur lågt vi ännu stå i verklig humanitet. Aktningen för människan, som hunnit full utveckling, hafva vi till-ägnat oss, men den aktning, att ej säga vördnad, vi borde hysa för dem, som skola efterträda oss och som vi själfva kallat till lif, har ännu alls icke genomträngt, kanske aldrig ens berört oss.

Och här ligger, djupast sedt, svårigheten att åstadkomma en

ändring i sakernas nuvarande, om vi tänka på de stora massorna, visserligen sorgliga skick. (I de burgna klasserna är tillståndet naturligtvis ej tillnärmelsevis så i ögonen fallande dåligt. Här finnas ju lätt tillgängliga korrektiv i form af läkare och läkareböcker, barnmorskor, sjuksköterskor etc.) Det är känslan af ansvar för de små som vi sakna. Jag hör på förhand hvarje god mor opponera sig mot detta påstående. Och jag skyndar att understryka, att detta »vi» ej syftar på mödrarna utan på oss alla i gemen. Med andra ord: samhället har ännu ej vaknat för sin skyldighet att söka råda bot för detta onda. Det sammanhänger dessutom intimt med mycket annat ondt, som det nuvarande samhället dels ej kan, dels ej vill taga itu med. Kunde mödrars instinktiva ömhet och offervilliga kärlek ersätta denna på ansvar grundade känsla för de små, då skulle resultatet länge sedan hafva visat sig i en mer rationell och sund omvårdnad om barnens fysiska och andliga förmögenheter.

Alltså: hvad vi först måste sträfvä efter är väckande af ansvars-känsla för barnen. Hvar och en, hos hvilken den är lefvande, bör söka sprida den till andra, till dess den vunnit kraften af en opinion. Denna skall i sinom tid som mogen frukt frambringa de mått och steg, hvilka, allt efter som frågan blir genomdiskuterad, visa sig lämpliga. Det synes mig ej omöjligt, att i flickskolorna — åtminstone i de högre — bredvid eller på bekostnad af önskvärda men bestämdt mindre viktiga läroämnen, ägnades någon tid åt den grannliga uppgiften att bibringa de blifvande mödrarna insikt eller åtminstone något begrepp om detta kall, som dock väntar flertalet af dem. Om folkskolans alumner anses för unga för att denna fråga skulle kunna med fördel vidröras — något som jag för min del känner mig benägen att tvifla på — så återstår alltid folkhögskolan, hvilkens fosterländska uppgift synes direkt hänvisa till ett upptagande af detta ämne i undervisningsplanen. Härifrån kunde i vida kretsar bland vårt folk spridas kunskap och begär efter kunskap i barnavård och barnauppföstran.

Möjligen skall man invända att hithörande ämnen äro af den beskaffenhet, eller förutsätta upplysningar af den beskaffenhet, att de endast ägna sig att meddelas i hemmet. Fara är att i så fall allt blir vid det gamla. Pryderi och okunnighet skola omöjliggöra ett på realiteter grundadt meddelande, som kan blifva till verklig nytta, och de unga skola antingen ej erhålla någon kunskap alls eller ock sent omsider en dunkel och mystisk framställning om förhållanden, hvarom de kanske redan skaffat sig meddelande genom mindre

goda kanaler. Att klokhed och takt erfordras skall ej nekas. Först och sist måste hos dem inplantas och vidmakthållas vördnad för kvinnans högsta kall: att vara mor och vårdarinna af sina barn.

Men att lösa frågan i stort hör framtiden till. Hvad kunna vi nu, praktiskt sedt, uträtta för saken? Förslaget att söka åstadkomma en undervisningsanstalt för barnsköterskor, möjligen i förbindelse med redan existerande barnkrubbor, synes vara ett steg i rätt riktning. Icke så mycket därför, att det skall förse oss med skolade sköterskor, utan emedan på så sätt en stab af unga kvinnor och möjligen blifvande mödrar skola erhålla erforderlig kunskap i barnavård. Från denna allt mer växande skara skall kännedom om de nuvarande bristerna spridas och behovet väckas efter större sakkunskap och så i sinom tid den offentliga mening uppstå, som skall framkalla en förbättring i stort af det nuvarande tillståndet.

V. Scharp.

»Skönhet för alla».

En tid skall komma, då skönheten som en svartsjuk tyrann dominerar allt vårt lösöre, då intet fult i möbel- eller husgerådsväg finnes att tillgå vare sig för pengar eller för goda ord och då den stolte ägaren af den sista storrosiga divanen eller den sista virkade antimakassen högdraget affärdar en ström af lystna spekulanter. När detta skall inträffa vill jag inte förutsäga — jag antar bara, att det blir längre fram... Man misströstar emellertid inte, om man har någon liten tro på sitt släktes perfektibilitet och om man vet, att rubriken här ofvan, denna fyndiga och vackra synonym till det tunga och något tvetydiga uttrycket »konstens popularisering», redan är vorden en lösen, som alltsedan den första gången lästes på ett litet ljusrödt häfte ständigt repeterats i tal och tryck och snart torde vara en af dessa alltagsfraser, som förefalla så själfklara och så rotade i ens medvetande, att man glömmer deras färska födelsedatum. Ännu har jag knappast anträffat någon individ, som haft panna att opponera sig mot den storslagna utvecklings- och framstegstanke, som uttryckes i de tre små celebra orden; men går man lös på detaljer, d. v. s. pinnsoffor och gardinmönster, då kan man vara trygg för att det uppstår lidelsefulla debatter. Och väl

är det, ty så lugnas den farhågan, att Ellen Keys broschyr, som innehåller inte bara djupa, vackra och varma tankar utan också massor af mer och mindre praktiska instruktioner och råd å la »fråga mig om allting», kunde komma att med from och ängslig samvetsgrannhet brukas till receptbok och sålunda skapa en alltför allmängiltig skönhetstyp.

Jag törs förutsätta, att alla ha studerat den nämnda skriften och ryckts med af dess entusiastiskt predikade grunddogm och nagelfarit utläggningens detaljer. Men beträffande det improviserade åskådningsmaterial, som i dessa dagar illustrerar läran i skepnad af »ett enkelt rum» på Arbetareinstitutet, får man kanske inte begära några förkunskaper hos andra än stockholmarna, hvilka naturligtvis alla ha sett det eller också ämna gå och titta på det i morgon.

I hvarje fall ämnar jag dock inte inlåta mig på en så hopplös uppgift som att beskrifva ett rum — vi ha vuxit ifrån intresset för bouppteckningar och inventarielistor och insett, att vår fantasi icke är apterad för ändamålet att på grundval af dylika uppkonstruera en interiör.

Den sekreta komité, som arrangerat rummet i fråga, omger sig med en blygsam och slug hemlighetsfullhet, hvilken troligen beror på att dess medlemmar icke anse sig ha tid att uppbära den okonstladt uppriktiga kritik, som karakteriserar publiken på gratis-expositioner. Ni vet nog, att om man har betalat för att få se en sak, så är man skyldig sig själf att njuta af densamma för entréafgiftens belopp, men får man se den fritt och för intet, måste man passa på och betona, att man inte är den som accepterar hvad som helst.

Arrangörerna framhålla uttryckligt i sitt tryckta meddelande, att intet enda föremål är särskildt gjordt för detta rum utan att de därmed velat visa huru man med användande af billiga ting, som finnas i handeln, kan anordna ett smakfullt rum redan nu, då det fula kan fås till skänks nära nog. Detta förklarar, att tapeterna äro vederstyggliga och formen på stolar och pinnsoffa den vedertagna köksmodellen samt att den enda för en nutidsmänniska lockande sittplatsen är en gungstol af den olycksaliga sort, som man känner igen från alla »möblerade» studentrum. Och dock verkar ensemblen nästan distinguerad och gör intryck af en stilfull interiör, som man får lust att rå om, äfven om man skulle rynka på näsan, i fall bohagstingen hembjödtes åt en ett och ett. Det är kanske först och främst den angenäma blågröna färgen, som adlar de tarffliga möblerna och frambringar denna sympatiska effekt. Vidare fröjdas

man af en mängd prydliga lerkärl med litet målning på och några sälkvistlar och vårblommor i samt af en del ljusa och i stora stilerade mönster utförda handarbeten i form af bordlöpare, dukar, bonader o. s. v. Väggarnas foto- och litografier vore visserligen mera glädjande, om man finge ta ner dem och beskåda dem ostörd af tapetmönstret; men till gengäld kan man njuta intensivt af allt det man *inte* ser på både väggar och soffa och stolar och bord. Hela rummet verkar så rensadt och befriadt, innehåller det nödvändigaste och litet till, men ser inte ut att vara otillgängligt för tillökningar och förbättringar.

Bland de föremål, som särskildt ha tilltalat mig, vill jag nämna de hjärtformiga nyckelskyltarna och handtagen på byrån, en liten dejlig bänk i ett hörn, en minimal bokhylla, hvars hädiska sammanställning af Gösta Berling, Viktor Rydberg och »Karolinerna» med Verdandis småskrifter och de gängse populärt naturvetenskapliga och medicinska subskriptionsböckerna dock repellerar mig, samt den öfver soffan upphängda bonaden med dess förtjusande naiva, rebusartade skildring af Rödlufvans möte med vargen. Jag begrep förstås inte hvad den föreställde, förrän en sakkunnig uttydt den; men då fröjdade jag mig också i glad och inträngande förståelse åt den sagotäcka kompositionen, där den lilla flickan, iförd en pyramidformad lufva och med en spånkorg på armen sedesamt vandrar ibland stela gröna granar och råkar ut för en illasinnad varg, som utgöres af en lång svart kurva, under det ett näpet leksakshus reser sig längre bort och en skämtsam sol med ett godmodigt grin bestrålar det hela.

Trots mitt varma gillande af idén och i hufvudsak af dess utförande vill jag dock med risk att synas pedantisk framställa anmärkningar mot några detaljer, som ha berört mig obehagligt. Så t. ex. anser jag att ett hem, där prislapparna få hänga kvar på smärre lösören, därigenom får en uppblåst skrytsam anstrykning och att anslag med påskriften »Såld» ingifva nedslående föreställningar om konkursbo och familjeruin, och ingen kan väl annat än hålla med mig, när jag påyrkar att, så vida det i ett efter skönhetslagar inrättadt hem bör förekomma en sparbössa, där »frivilliga gåfvor mottagas med tacksamhet», denna icke skall förete skapnaden af en porslinshund, sådan som plägar smycka byrån i en jungfrukammare. Lika ifrigt som jag önskar, att både arbetarna och medelklassen måtte hämta ingifvelser från detta rum, lika mycket skulle det smärta mig, om de nämnda anordningarna blefve imiterade.

Ju mer jag tänker på det, ju mer blir jag hågad att tro på den gryende skönhetsperioden, och jag önskar att jag också kunde tro, att människornas själar skola bli harmoniska i samma mån som färgsammansättningarna i deras rum och att deras tankar skola bli ljusare och deras rörelser varsammare i en omgifning, där de jämt förnimma skönhetens helgd och ro.

E—lf.

Kvinnans ställning inom postverket.

Frågan om de kvinliga postexpeditörernas löner, som förevarit vid innevarande års riksdag, afgjordes d. 29 april genom gemensam votering.

Dagny har redan i häft. 3 detta år redogjort för denna lönefråga, som i få ord sagdt gått ut på att för de kvinliga postexpeditörerna skapa en 3:dje lönegrad, inom hvilken de i regel skulle stanna, och att för denna lönegrad bestämma lönen till 1,300 kr. lägre än hvad som gällde för den 2:dra lönegraden, till hvilken kvinna förut på samma villkor som man avancerat. Ett förslag om en så betydande lönesänkning måste naturligtvis mottagas med det största bekymmer ej blott af dem, som närmast berördes däraf, utan ock af alla dem som med intresse följa kvinnofrågan. Den föreslagna lönesänkningen hade nämligen sin betydelse ej endast däri att den hotade ett stort antal kvinnor, utan än mera däri, att en så betydande nedpressning af en gällande lön inom postverket säkerligen skulle öfva inflytande å löne regleringen inom statens öfriga verk, liksom ock i större eller mindre mån göra sin verkan gällande å löneförhållanden inom privata inrättningar.

Frågan hade dock en ännu större innebörd. Kungl. Maj:ts förslag tycktes nämligen vara ett uttryck för den uppfattningen, att kvinlig arbetskraft väl må användas inom statens verk, men att för kvinna aföningen alltid skall beräknas nått och jämt till dagens nödtorft. Äfven för den kvinna, som aflagt studentexamen, som sedan med flit och redbarhet skött sitt arbete i statens tjänst och som ått detta arbete ägnat en lifslång verksamhet, skulle lönen vara sådan att tanken på ett verkligt oberoende lif i ett eget hem vore utesluten. Middagar å hushållsskolor eller en billig inackordering vore de utsikter som skulle ställas för de kvinnor, hvilka arbeta i statens

tjänst, och hvad särskildt anginge de i postverket anställda, skulle de, när krafterna tröto, utan pensionsrätt som de äro, vara hänvisade till allmän eller enskild barmhärtighet.

Att den nämnda lönesänkningen föreslogs af K. M:t under en tid, då lefnadskostnaderna på alla områden ökats, torde i sin mån bidragit till den opposition förslaget väckte.

Det torde höra till ovanligheterna, att riksdagen beviljar anslag å högre summa, än det af K. M:t föreslagna. Endast i det fall, att statsutskottet skulle i sitt betänkande föreslå ökning, funnes något hopp om framgång. Och dock har nu det märkvärdiga händt, att ej blott statsutskottets förslag blef högre än K. M:ts (postexpeditör skulle få behålla andel i uppbörds- och frimärksprovision och lönen sålunda blifva cirka 1,765. kronor i stället för 1,500), utan efter gemensam votering vann reservanternas i statsutskottet (hrr S. G. v. Friesen, H. Andersson, C. Persson, I. Månsson och O. Erickson) förslag riksdagens bifall*), nämligen att i stället för den af K. M:t föreslagna 3:dje lönegraden med 1,500 kronors lön skulle inrättas tvenne nya, hufvudsakligen för kvinnliga expeditörer afsedda lönegrader, den ena med den af statsutskottet föreslagna lönen c:a kr. 1,765 — och den andra med en lön af c:a 2,000 kr.

Diskussionen inom båda kamrarna var liflig och frågans betydelse visades genom de hänvisningar, som oupphörligt skedde till löner vid motsvarande verk, och är det att hoppas, att denna lönefrågas utgång kommer att hafva inflytande på en blifvande löne reglering inom telegrafverket. Det är med tillfredsställelse, man ser frågans utgång vid riksdagen, ty säkerligen vanns det mesta, som under nuvarande förhållanden var att vinna, men glömmas bör ej, att äfven den högsta för den nya postexpeditörsgraden bestämda lönen är 800 kronor lägre än den, hvartill kvinna förut såsom postexpeditör och under samma villkor som man avancerat, och att sålunda löneförhållandena försämrats och en betydande inskränkning gjorts i kvinnas tillfällen till advancement.

Äfven pensionsfrågan berördes under diskussionens gång inom båda kamrarna och det syntes tydligt, att denna fråga icke länge kan undanskjutas.

Herr Pegelows motion om pensioner för kvinna i postverkets tjänst blef dock ej bifallen.

*) Reservanternas förslag segrade i gemensamma voteringen med 222 röster (59 i Första Kammaren och 163 i Andra) mot 133 (76 i Första och 57 i Andra).

Litteratur.

Kneippkuren. En populärt vetenskaplig framställning af prelaten Seb. Kneipps vattenkurmetod, tillika med en afhandling om de viktigaste sjukdomar, som kunna behandlas efter densamma, af *Th. Thorson*. Fri öfversättning af dr *J. O. A. Bergquist*.

Öfversättaren, numera öfverläkare vid Borgs Kneippkuranstalt invid Norrköping, har tydligen velat åt den svenska allmänheten lämna en möjligast fullständig öfverblick af den s. k. kneippkuren, med alla dess förtjänster och alla dess fel.

Arbetet sönderfaller i 3 delar. *Den första* innehåller en mycket fullständig och med upplysande illustrationer försedd beskrifning på den kneippska vattenbehandlingsmetoden. Denna, i och för sig lika vetenskapligt berättigad som alla öfriga, så att säga auktoriserade vattenkurmetoder, utmärker sig fördelaktigt för sin mildhet, sin mångsidighet och sin enkelhet. Genom att kunna användas i hemmet, äfven det mindre bemedlade, och under hvilken årstid som helst, förutsätter den icke med nödvändighet vistelsen vid en inrättad kuranstalt. I sin ursprungliga egenskap af huskur äro de badutensilier, som i flertalet fall komma till användning, de möjligast enkla. Några handdukar, en yllefilt, ett tvättfat, ett badkar, en trädgårdskanna, samt härtill vatten från brunnen eller vattenledningen, är allt hvad som behöfves.

Härdningen, som är det viktigaste i hela kuren, kan ej ske på ett för alla likformigt sätt. Behandlingen måste noga individualiseras. Ett för mycket kan medföra skada; ett för litet gör ingen nytta. Ingen må därför af den skenbart så enkla metoden låta förleda sig till att på egen hand företaga en dylik kur, utan alltid därom rådgöra med sin läkare.

Andra delen handlar om barnavård, allmänna lefnadsregler, det kneippska apoteket, och *Tredje delen* om några af de viktigaste sjukdomar som kunna behandlas efter det kneippska systemet. Båda dessa delar, där kneippkurens fel allt för ofta och för mycket framträda, kunde saklöst varit borta utan att läsaren därpå lidit någon förlust. I populär hälso- och sjukvård hafva vi på vårt språk redan så många goda arbeten, hvilka icke allenast äro lämpade för våra förhållanden utan äfven motsvara den medicinska vetenskapens nuvarande fordringar, att vi icke böra af blotta namnet Kneipp låta förleda oss att hålla till godo med de dels föråldrade, dels oriktiga, dels fanatiskt öfverdrifna hälsoregler, som här uppdukas.

En närmare motivering torde dock icke här vara på sin plats.

Bgl.

Luft- och solbad samt kallvattenkur såsom hälsomedel af Doktor *Johan Bergqvist*.

Den lilla broschyren framhåller, på ett ledigt och allmänfattligt språk, betydelsen af de stora, enkla, naturliga hälsomedlen: luft, sol och vatten. Utgående från den ganska sannolika teorin, att flertalet kroniska sjukdomar, särskildt i nervsystemet, bero till hufvudsaklig del på en fördröjd eller förminskad ämnesomsättning till följd af hindrad syrsättning i kroppens organer, vill författaren på ett rationellt och naturenligt sätt afhjälpa detta genom att höja och öka lifsprocessens kraft.

Luftbadets hufvudverkan, isynnerhet om temperaturen är låg, består i en höjning af syrsättningen i kroppens inre organ och en ökad blodhalt i huden, med därpå följande befrielse från skadlig blodöfverfyllnad i inre organ. I sammanhang härmed påpekas nödvändigheten af att den friska luften får tillträde till våra boningar, och först och främst till sofrummen. Att i vårt klimat sofva för öppet fönster, äfven vintertid, låter farligare än det är, blott vissa försiktighetsmått vidtagas. Författaren är öfvertygad om »att äfven de ängsligaste och för förkylning mest mottagliga skola, om de gå planmässigt, försiktigt och successivt till väga, komma därefter, att de icke allenast tolerera det öppna fönstret utan äfven slutligen längta därefter och på inga villkor vilja afsäga sig denna segvunna njutning».

Solbadet användes som värmekälla för åstadkommande af svettbad och har sin aldeles speciella betydelse för den sjukdomskomplex, som i dagligt tal går under benämningen bleksot.

Det kalla vattnet, kurmässigt användt, sätter vår hud i sådant skick att en verklig andningsprocess genom densamma åstadkommes, hvarigenom blodets syrsättning på afsevärdt sätt ökas. Dessutom härdar det hela kroppen och stärker nerverna.

I raska drag tecknar författaren konturerna af den Kneippiska vattenkuren och påpekar, huru alla de vetenskapliga misstag och oegentligheter, som af Kneipp i fysiologiskt, patologiskt och allmänt medicinskt hänseende blifvit begångna, ej ha det ringaste att göra med den praktiska tillämpningen af hans kallvattenkur.

Till sist varnas för alla öfverdrifter i behandlingen och speciellt för att på egen hand företaga några kurer utan ordination af särskildt utbildad fackman. Framför allt kan ej nog allvarligt framhållas vådan af att en person, som genomgått en kallvattenkur, efter hemkomsten spelar läkare och ordinerar åt andra.

Det är med verkligt nöje vi rekommendera detta lilla arbete, om hvars innebörd vi sökt lämna några antydningar, och vi äro öfvertygade att litet hvar, och icke minst en förnuftig husmoder, skall där finna mycket både att lära och efterfölja.

Bgll.

Fru Brahe till Erichsholm. En legend. Af *Birger Mörner*.

Sägnerna växa kring våra gamla herregårdar och slott lika frodigt som rosenbuskarne i deras trädgårdar. De växa skenbart regellöst och täcka med blad och blom de grundvalar af enkla fakta, som forskningen mödosamt letar sig fram till. Men sina rötter hafva de djupt i döda generationers minnen, och de skära blombladen hafva fångat något af en längst försvunnen verklighets fågning och doft.

En sådan sägen från Trolleholms slott i Skåne, det forna Erichsholm, är det som inspireradt Birger Mörner till den lilla bok, han nyss utgifvit. Det är »legenden» om fru Sophia Brahe, den store Tyges syster och studiekamrat, herr Otto Tagessons till Erichsholm änka, och om hennes långa väntan på sin trolofvade, den fattige alkemisten och astrologen Erik Lange. Episodvis berättad i ett värdigt och klangfullt språk, med i allmänhet väl träffad tidsfärg, fångslar denna femtonhundratalslegend fantasien med sina glimtar ur tre högt stående andärs lif. Man måste vara författaren tacksam för den pietet och skicklighet, hvarmed han tagit reda på sägnens rosor och bundit dem samman.

Rosorna hafva dock, det säger författaren själf på ett ställe i legenden, många skiftningar och dem som äro djupast i färg, dem har han ej fått med. De som glöda af försvunna generationers innersta hemlighetsfulla lif, de måste för att ej falla af, brytas med mycket känslig hand, en hand lik den, som en gång skänkt oss ett fång rosor från värmländska herregårdar. S—d.

* * *

Skuggsidor ur lifvet. Anteckningar af *Kajsa*.

Lovisa Petterqvist har en syster — eller är det bara en hennes kusin, släktskapen har jag inte riktigt fått utredd — men Kajsa heter hon och sin penna för hon med nästan samma fermeté som sin fräjdade anförvandt från Jockmock. Men olika den goda fru Lovisa, som trots sitt ampra tal innerst inne tänker godt om hela världen, sin gubbe inbegripen, ser fru Kajsa — ty äfven hon är fru: »Jag är gift, vare det nog sagdt!» sätter hon som motto på sina anteckningar — bara skuggsidorna i lifvet. Det är dem hon vill ha fram och tillräckligt svart förstår hon att breda på färgerna. Kära hjärtandes, fru Kajsa har i de flesta fall rätt, det är rena rama verkligheten hon skildrar och den ter sig nog, när man vränger avfigsidan ut, inte för rar ibland, men för fru Kajsas egen skull, skulle man önska att hon ägde en liten smula mer idealitet, som kunde hjälpa henne att med mera lätthet och behag jonglera med lifvets stötstenar, istället för att de nu få plumsa ner hvar de kunna, obarmhärtigt krossande alla illusioner.

För öfrigt är Kajsa en präktig människa med sunda principer och mycken sens commun. Den petterqvistska, något grofkorniga humorn har hon också i arf och hon slår ofta hufvudet på spiken när

hon ger sig i håll med de moderna samfundslagarna och därmed sammanhörande missförhållanden och moraliska trassligheter. Men fint tar hon inte på saker och ting, fru Kajsa, allra minst på sin egen äkta hälft, hvilkens små manliga svagheter hon blottar med en för en hustru nästan allt för stor fördomsfrihet. Härvidlag har hon icke tagit exemplet efter Lovisa Petterqvist. Hur angelägen är inte den frun att, som en trogen maka ärar och anstår, hålla sin »Ruffen» om ryggen, äfven om hon emellanåt kan ge honom sina fiskar varma, också detta sin hustruliga plikt likmätigt! Fru Kajsa håller visserligen strängt på äktenskapet, men på samma gång betraktar hon det som en inrättning där hustrun är dömd att alltid dra det kortaste strået. Af allt att döma tycks hon emellertid fullkomligt veta att hålla sin Kristian stängen, hvarför man misstänker att det är si och så med den hustruliga underdånigheten.

Hur Kajsa är som hustru angår oss dock mindre, som författarinna är hon ganska treffig och underhållande och det är här hufvudsaken. Jag gör därför hennes anteckningar blott skyldig rättvisa, då jag »rekommenderar dem till det bästa.»

L. D.

* * *

En modern historia. I dagboksform berättad af Gunhild.
Af Victor Hugo Wickström.

Man säge hvad man vill om denna lilla bok, om det anti-
kverade i berättelseformen, den prästgårdsmamsellaktiga intrigen
och framför allt det repulserande, fysiologiskt-patologiska i ämnet,
det ligger trots detta någonting af så sann förfärande verklighet i
hela berättelsen, att man ej kan undgå att gripas däraf.

Hvad har förf. åsyftat med sin »moderna historia»? Utan
tvifvel en handske slungad i ansiktet på samhällsmoralen. Det kan
ej vara annat än en djupt känd indignation, som satt pennan i hans
hand och dikterat denna hemska äktenskapsdram med å ena sidan
den moraliskt och fysiskt sjunkne mannen, å den andra hustrun-
offret och hennes sköflade lif. I det hela är det med finhet och
takt han tar på det ömtåliga ämnet, ehuru uselheten äfven blottas
ohöljdt och hänsynslöst, och vore det ej, som sagdt, för den något
sentimentalt-gammalmodiga formen, skulle denna »Gånganger»-historia
säkert hjälpa till att skaka upp samvetena och öppna ögon och öron
på förhållanden, rörande hvilka samhället länge nog stått som en
likgiltig åskådare — och medbrotsling.

L. D.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundets sjukkassas årsmöte ägde rum i Förbundets lokal den 20 april under professor Roséns ordförandeskap. Af årsberättelsen framgick att delägarnes antal vid 1898 års slut uppgick till 263 och att i sjukhjälp till 56 medlemmar utbetalts tillsammans 3646: 50 kr. Sjuk-kassans fonder uppgingo vid årets slut till 15,445 kronor.

Full decharge lämnades styrelsen för 1898 års förvaltning. Såsom styrelsemedlemmar återvaldes professor Rosén, doktor C. Nyström, fördelningsläkaren Edling, fröknarna T. Geijer och A. Roos och såsom suppleanter i styrelsen förste lifmedikus Westfelt, fru F. Lybeck och fröken U. Hammarsköld.

Till revisorer utsågos fröknarna A. Fabricius och K. Wall samt till revisorssuppleanter fröknarna A. Dahlström och M. Silow.

#

Fredrika-Bremer-Förbundets samkvämskomité hade fredagen den 28 april på Förbundets byrå anordnat ett samkväm, där fil. dr. fröken *Astrid Cleve* höll ett intressant föredrag om »Sport och friluftslif».

Från skilda håll.

»Ett steg framåt!» Den tyska tidskriften »Die Frauenbewegung» benämner med dessa ord den för visso tämligen ovanliga tilldragelse, som ägde rum i Berlin den 8 sistlidne mars, i det att på inbjudning af kvinno-föreningarna »Frauenwohl» och »Frauenbildung-Frauenstudium» representanter från riksdagen och den preussiska landtdagen samlades till ett möte för att gemensamt med kvinnorna diskutera åtskilliga för dessa viktiga spörsmål. De frågor som uppstälts till diskussion voro: »föreningsrätten, kvinnobildningen, kvinlig fabriksinspektion och de i statens tjänst anställda kvinnornas ställning». Konferensen ägde rum i själfva riksdags-husets präktiga »Fürstensaal», och inbjudningen hade hörsammats af riksdagsmän tillhörande samtliga partier, med undantag af centern och socialdemokratien. Diskussionen var ytterst liflig, och ehuru den varade i 3 timmar, medhunnos blott de två första punkterna på programmet. Något egendomligt, säger »Die Frauenbewegung», torde inledarinnans hälsningstal ha förefallit åtminstone herrarna af högerpartierna, då hon uppmanade riksdagsmännen att söka vänja sig vid den tanken, att de ej blott voro representanter för den manliga delen af folket utan äfven för den kvinliga. Utom det att kvinnorna i antal öfverstiga männen, äro deras bildning, rätt och frihet af lika stor betydelse för det allmänna bästa, hvarför folkets ombud böra känna sig besjälade af samma plikt-känsla gent emot den kvinliga hälften af nationen som emot den manliga.

#

Professor Johanna Mestorf. Professorstiteln, som förut ingen tysk kvinna burit, har nyligen med anledning af hennes 70:de födelsedag tilldelats den äfven i vårt lands vetenskapliga kretsar kända och högt värderade intendenten vid det berömda schleswig-holsteinska museet för fornsaker i Kiel, fröken Johanna Mestorf. De tyska tidningarna innehålla med anledning af denna inom kvinnovärlden ovanliga utmärkelse utförliga och sympatiska uttalanden rörande fröken Mestorfs vetenskapliga betydelse och hennes lifsverk. — Hon var dotter af en läkare i Bramstedt i Holstein, och redan i hennes unga år under en mångårig vistelse i Sverige väcktes hennes häg för konsthistoriska studier, ett intresse som ytterligare ökades under ett längre uppehåll i Italien. Återkommen till fäderneslandet ägnade hon sig åt den inhemska fornforskningen, hvilken vid tiden för Schleswig-Holsteins inkorporering i det tyska riket vaknat till nytt lif och som koncentrerat sina sträfvanen på sammansläendet af det danska museet i Flensburg med det lauenburgska museet i Kiel till ett provinsmuseum. Detta lyckades år 1873 och redan samma år blef fröken Mestorf utnämnd till amanuens vid det nya museet, och sedan dess egentlige grundläggare och förste intendent, professor Handelmann, afditt, kallades hon att blifva dennes efterträdare. I en på uppdrag af d. v. kultusministern Dr v. Gossler författad skrift med titel: »Upprop till våra landsmän» väckte fröken Mestorf provinsbornas ännu slumrande intresse för museiinstitutionen och dess upprätthållande, hvarjämte hon i sin egenskap af sekreterare i Antropologiska sällskapet dragit försorg om att provinsens fornminnen på ett sakkunnigt sätt för Kiel-museets räkning utforskats, bevarats och restaurerats. Till denna organisatoriska verksamhet, hvarpå det vackra, mönstergillt ordnade museet är det mest talande beviset, må läggas fröken Mestorfs vidtomfattande litterära verksamhet, i hvilken det rikt illustrerade, omfattningsrika verket: »Schleswig-Holsteins förhistoriska minnen», utgifvet med anledning af museiinstitutionens 50-åriga jubileum, intar det förnämsta rummet.

Åt den nordiska arkeologforskningen har fröken Mestorf alltjämt ägnat stor uppmärksamhet. Så har hon öfversatt arbeten af de skandinaviska vetenskapsmännen Nilsson, Wiberg, Hildebrand, Sophus Müller, Ingvald Undset och Henry Petersen. Slutligen må erinras att hon årligen i tidskriften »Archiv für Anthropologie» lämnar redogörelse för den skandinaviska fornforskningens framsteg.

*

En demonstration och en upprättelse. Förliden mars månad utspeltes vid universitetet i Halle en episod, som är särskildt karakteriserande för tyskt studentlif. Hvad som åsyftas är den i pressen mycket omtalade uppeendeväckande demonstrationen mot de kvinnliga medicine studenternas deltagande i den kliniska undervisningen, som deras manliga kolleger satt i gång.

Den från Halle-medicinarna utgångna protesten, som anslagits på »svarta taflan» i Berlins universitet, lyder: »Vi fordra kvinnornas uteslutande från den kliniska undervisningen, emedan erfarenheten lärt oss, att en för kvinnliga och manliga åhörare gemensam klinisk undervisning lika

litet öfverensstämmer med ett grundligt medicinskt studium som med anständighetens och moralens fordringar.»

Det svar som medicinska fakulteten i Halle afgifvit på studenternas tilltag, har emellertid blifvit en lysande upprättelse för de tyska studerande kvinnorna, och man undrar ej öfver att dessa betrakta denna universitetslärarnas förklaring som en stor seger för deras sak. Den medicinska fakulteten uttalar sig angående protesten på följande sätt: »Då genom de studerande kvinnornas deltagande i den kliniska undervisningen härstädes skick och ordning i de kliniska anstalterna och hörsalarna på intet sätt blifvit störd, då ej håller deras närvaro störande inverkat på sedligheten eller undervisningens vetenskapliga allvar, tillbakavisa vi, professorer, på det bestämdaste ifrågavarande protest från studenternas sida som en skymf mot härvarande kliniska anstalt och dess ledare. Fakulteten beklagar vidare på det högsta den animositet mot de kvinnliga studenterna, som uttalas i den ofvan åberopade protesten och hvartill de härvarande kvinnliga studenterna aldrig gifvit någon anledning.»

*

Kvinnor som läkare för sinnessjuka. En framstående tysk psykiater, geheimemedicinalrådet Ludwig, har i tidskriften »Zentralblatt für Nervenheilkunde und Psychiatrie» publicerat en märklig studie öfver lämpligheten af kvinnors användande vid behandling af sinnessjuka. »Kvinnor förstå bäst», heter det däri, »sinnessjuka af deras eget kön; ha skarpare blick för de friska element, som ännu finnas kvar hos den sjuka, och äro lämpligare än män att undersöka sinnessjuka kvinnors fysiska beskaffenhet.»

*

Vid Paris' universitet studera för närvarande 400 kvinnliga studenter, d. v. s. ungefär $\frac{1}{30}$ af hela studentantalet. Vid landsortsuniversitetet förekomma de äfven, fast i betydligt mindre antal.

*

Kvinnornas rösträtt är införd i vissa kommuner af kantonen Tessin i Schweiz. Orsaken därtill är att söka i den omständigheten att alla män om sommaren utvandra till andra orter för att söka arbete och att i följd däraf de kommunala angelägenheterna då måste ligga nere. — I Milano har kommunalstyrelsen väckt förslag att under männens frånvaro en hvar familj äger att bemyndiga en kvinna att föra dess talan och utöfva rösträtt vid förhandlingar rörande kommunens angelägenheter. Naturligtvis hälsa de liberala tidningarna dessa förslag med bifall, under det att de klerikala opponera sig däremot.

*

Mme Coralie Cahen, en af Frankrikes största kvinnliga filantroper, har nyligen aflidit. Det är i synnerhet för sin själfuppoffrande och storartade verksamhet bland de franska fångarna i Tyskland efter 1870 års krig, som hon gjort sig förtjänt af fäderneslandets tacksamhet, en erkänsla hvilken äfven fått ett synligt uttryck i den för en kvinna så sällsynta utmärkelsen af hederslegionens ordenstecken, som franska staten tilldelat henne.

(Insändt.)

Till Red. af Dagny!

Sedan flere år tillbaka är jag en intresserad prenumerant på Dagny. På grund häraf vågar jag anhålla om plats för nedanstående rader.

I innevarande årgångs 7:de häfte förekommer i en uppsats af Klara Johanson om *Agneta och hafsmannen* några uttalanden, mot hvilka jag icke kan underlåta att för min ringa del protestera. Och jag vet, att jag är långt ifrån ensam om min mening i detta fall.

Redan det sätt, hvarpå författarinnan talar om *äktenskap utan vigsel*, kolliderar betänkligt med högst berättigade sociala intressen och är ägnadt att åstadkomma skada, såsom det ock på många håll icke kan annat än sára.

Men ännu betänkligare är det rent af anstötliga tal om *dopet*, som författarinnan tillåter sig: »Det ser verkligen nära nog ut, som om skalden hade för afsigt att betona, att — — — små barn fara mycket illa af att icke bli riktigt döpta» (sid. 157; jämför ock sid. 160: »— — den lille, som var så litet döpt, bara doppad i sjön af sin far — —»).

Klara Johanson säger, att »författaren må få ha sina åsikter, om de än verka en smula ytligt ortodoxa». Så må ju ock författarinnan i Dagny få ha *sina* åsikter. Jag kan icke tillåta mig säga, huru *de*, enligt min uppfattning, verka. Dopet, detta »bad till ny födelse och en förnyelse af den Helige Ände», enligt Paulus (ett gudomligt nådemedel således, som vi och våra barn verkligen icke utan väsentlig skada kunna undvara), må för Klara Johanson vara blott en «kyrklig ceremoni».

Men att *Dagnys* spalter med Redaktionens goda minne öppnats för ett sådant *gäckeri med det heliga*, som — låt vara blott i förbigående — beklagligtvis fått ske uti ifrågavarande uppsats, däremot måste af känsla för det *kristligt anständiga allvarligt protesteras*.

Kalmar den 22 april 1899.

Joh. Wickbom.

* * *

Genom att lämna plats åt ofvanstående insändare med dess mot oss riktade klander hoppas vi till fullo hafva visat, att vi uppriktigt beklaga den anstöt de åberopade uttrycken väckt, ehuru det för visso *icke* varit förf:s afsikt att i sina ord lägga någon för den religiösa känslan sårande innebörd.

Red.

— C. E. Lagerström —

FREJA-MAGASINET

18 Humlegårdsgatan 18
18 Götgatan 18
29 Drottninggatan 29

Smedman den äldres HANDELS-SKOLA

Stockholm, **Stortorget 16.** Allm. tel. 21 77.

Nya elever mottagas alla tider på året.

Anmälningstid 10—2.

Undervisning i alla å kontor förekommande ämnen och språk.

Dugliga biträden erhållas från skolan.

Revisioner och bokföringar utföras.

OBS.! Å bref anhålles om fullständig adress.

Hufvudbutik:
Regeringsgatan 26.

Filialer:
Drottninggatan 73 A
Storgatan 9
Munkbron 5
Götgatan 24.

Sybehör,

Liffoder, Kjolfoder,

Skoningstyg, Ärmlappar,

Lifband och Fjädrar

af de bästa qualitéer.

HERM. MEETHS.

Å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå 54 Drottninggatan mottagas anmälningar till inträde i Förbundets

Sjukkas

Äfven personer, som icke äro medlemmar af Förbundet, kunna blifva delegare i densamma.

Anmälan.

Dagny utkommer **1899** med 20 häften, utgörande minst 28 tryckark.

Priset för hel årgång:

För medlemmar af *Fredrika-Bremer-Förbundet* ... kr. 3,50.

För icke medlemmar af *Fredrika-Bremer-Förbundet* » 5,00.

Förbundsmedlemmar prenumerera å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hvar bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå till ett pris af 30 öre för enkelhäfte.

BARNÄNGENS antiseptiska **Vademecum** för **munnens, tändernas** och **hudens vård** m. m.

OBS! Intyg från nedanstående medicinska auktoriteter åtfölja hvarje flaska:

Professorn i hygien vid K. Karol. Institutet Hr E. Almquist, Professorn vid Upsala Universitet Hr Olof Hammarsten, Docenten i farmakodynamik vid Upsala Universitet Hr M. Elfstrand.

Vademecum öfverträffar i bakteriedödande och bakteriehämmande förmåga hvarje annat i handeln förekommande oskadligt toalettmedel.

En flaska **Vademecum** innehåller minst lika stor bakteriedödande och bakteriehämmande förmåga som 30 vanliga $\frac{1}{2}$ -literflaskor bästa Aseptin. Se vidare den åtföljande beskrifningen.

Annonsen för **DAGNY**

upptagas af

fröken Ingeborg Bergström, 31 Östermalmsgatan 31.

Adresser:

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstelefon 27 62.

Förbundets byrå öppen 11—4.

Allm. tel. 48 16.

F. V. O. Centralbyrå: Stora Nygatan 36

Rikstelefon 15 46 — Allm. telefon 27 15

är under vintern öppen alla helgfria dagar, utom lördagar, kl. 10—4.

För hjälpsökande kl. $\frac{1}{2}$ 10—11.

Föreningen Handarbetets Vänner: Brunkebergstorg 18.

Öppet 10—4.